

“SON DÖNEMDE ATASÖZLERİ VE DEYİMLER ÜZERİNE YAPILMIŞ ÇALIŞMALARDAN İKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİME, RAMAZAN GÜLENDAM” ADLI YAZI ÜZERİNE AÇIKLAMA

Necmi Akyağın

Öz

Bu yazı, TÖMER Dil Dergisi'nin 157. sayısında Ramazan Güleendam adlı kişinin, Türkçemizin İncileri ATASÖZLERİMİZ, Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri DEYİMLERİMİZ adlı yapıtlarımla ilgili ortaya attığı, gerçeklerle örtüşmekten uzak iddialara yanittir.

Anahtar kelimeler: Atasözleri, Deyimler, Türk dili, Yanıt.

THIS IS A RESPONSE TO AN ARTICLE TITLED “AN ANALYSIS OF TWO OF THE WORKS BASED ON RECENT PROVERBS AND IDIOMS, RAMAZAN GÜLENDAM

Abstract

This article is put forward about my works of Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz (Our Semantic Richness of Turkish Language) and Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz (Our Delicately Beautiful Proverbs) published in TOMER Language Magazine (157) and respond to allegations of Ramazan Güleendam far from coincide with reality.

Keywords: Proverbs, idioms, Turkish language, respand.

Bugüne değin hiçbir kaynakta ortaya konmamış ltleri Atasözleriyle ilgili 8, Deyimlerle ilgili, kısmen kalıp sözler dışında (o konuda araştırmacıya gönderme yapılmıştır) 11 başlık altında ilk defa söz konusu bu iki çalışmada görmekteyiz. Byleyi bilimsel ölçütler ortaya konan çalışmalarla ilgili eleştiriler de olacaktır ve bu eleştiriler çalışmalara, bilimsel anlamda katkı sunar nitelikte ise, onlardan yararlanılacaktır da...nk bilimsel çalışmaların kalitesinin artmasına, daha yararlı duruma gelebilmesine katkı sunan yollardan biri de budur. Bu tür eleştiriler de genellikle konunun uzmanlarınca yapılır. O konuda daha önce çalışmış, yayımlar üretmiş; kısacası konuyu iyi bilen araştırmacılar, teknik olarak değerlendirmeler yapabilme yetkinliğine ulaşmışlardır. Bu türden değerlendirmeler veya eleştiriler de konuya ilişkin eksikliklerin ya da yanlışlıkların giderilmesi açısından son derece önemlidir. Ancak yukarıda zet bölümünde açık künyeleri verilen Sözlüklerle ilgili TMER Dil Dergisi'nin 157. sayısında yayımlanan Ramazan Glendām'ın yazısı, bu türden bir yazı olmaktan uzaktır. nk kendisi bu konuda çalışmaları/yayımları olan, yani bu konuda uzmanlaşmış bir kişi değildir. Ayrıca; bilinmesi gereken bir başka husus da şudur:

Ramazan Glendām tarafından kaleme alınmış söz konusu yazının, bilimsel yaklaşımlardan ve kaygılardan öte; husumet duygularıyla yazıldığını düşünüyorum. Kendisinin daha önce benzeri yazıları ya sahte adla ya da “cennet vizesi vaadiyle” eř dost yardımları da alarak bir başka akademisyen arkadaşının adıyla yayımlattığı vākidir. Hatta bu arkadaşlarından birisi, Çanakkale Sulh Hukuk Hakimliğine açtığım dava sonucunda tarafıma tazminat ödemek durumunda kalmıştır. Ramazan Glendām 2011 yılından 2014 yılı Bahar yarıyılına sonuna kadar Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanlığı göreviyle birlikte, çeşitli fakültelerin dekan vekillikleri ve rektör yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. Kendisinin akademik çalışmalarına bakıldığında bugüne kadar atasözleri ve deyimlerle ilgili herhangi bir çalışmasının olmadığı görülecektir. Ancak her ne hikmetse bu konularda zaman zaman benzer yazıları yazmaya çalışmaktadır. Bölüm Başkanlığını yürüttüğü 2012 yılında; deyimlerle ilgili yazdığım (Folklor/Edebiyat, Uluslar arası Hakemli Dergi. “Türkçe Deyimler Sözlüklerine Alınmış, Deyim Olmayan Kimi Söz beklerine İlişkin Bir Değerlendirme”) makalemlerle ilgili kritikler yapmaya çalışmış ve bu yazılarını yönetim makamlarına taşımuştur. Bu yazılarında görülmüştür ki, kendisinin bu konuda ciddi eksiklikleri vardır. Söz konusu sorunlar o dönemde, ilgili makamlara tarafımdan yazıyla bildirilmiştir.

Bu yazılarıyla ilgili olarak řu ilginç rneęi de vermeden geçemeyeceğim. Ramazan Glendām Deyimlerle ilgili yazdığım makalemi kritik ederek dekanlık makamına sunduğu yazısında, “Necmi Akyałın makalesinde Türk Dil Kurumuyla ilgili yaptığı kısaltmayı ‘TDK'nin’ diye yazmıştır. Bu yazım yanlıştır; doğrusu ‘TDK'nin

olmalı ” demiştir. Böylesi bir fahiş hata, Lisansüstü Bilimsel Araştırma Teknikleri dersi veren ve Prof Dr. unvanı olan birisi için çok düşündürücü bir durum olsa gerek. Çünkü bu yazım biçiminin doğrusunun makaledeki gibi ‘*TDK'nin*’ olması gerektiğinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki bir öğretim üyesince bilinmesi gerekir. Kendisinin bu türden yazıları ve yanlışları bunlarla da sınırlı değildir. Sözlüklerimle ilgili yazmış olduğu yazıya ilişkin ipuçları vermesi bakımından bu örnek seçilmiştir.

Gülendam’ın, yazısının ilk paragrafında söz konusu eserler hazırlanırken bu konuda daha önce yapılmış çalışmaların dikkate alınmadığı iddiası bulunmaktadır. Bu geçersiz iddianın yanıtı Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri DEYİMLERİMİZ adlı çalışmanın 9-42 sayfaları; aynı şekilde Türkçemizin İncileri ATASÖZLERİMİZ adlı çalışmanın 9-62 sayfaları dikkatlice okunduğunda görülecektir.

Kitaplar Türkiye genelinde satılmakta ve isteyen bu eserlere rahatlıkla ulaşabilmektedir.

Gülendam, yazısında deyimlerle ilgili anlamsal çerçevede bazı görüşler/itirazlar ortaya sürmektedir. Şöyle ki:

Birçok deyimler sözlüğü ve sözlüklerde yapılmış deyim tanımlarından sonra tarafımdan yapılmış olan “*Deyimler; düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamın dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.*” deyim tanımının sözlüğün diğer yerlerinde de yinlendiğini söylemektedir. Görüleceği üzere hazırladığım “Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri DEYİMLERİMİZ” adlı çalışmada 11 maddede deyimlerin özelliklerine ilişkin ölçütler ortaya konmuştur. Bu konuda kalıp sözlerle ilgili olarak kısmen Hürriyet Gökdayı’nın çalışmasından başka diğer 10 maddede aynı türden ölçüt koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Kalıp sözlerle ilgili olarak da Hürriyet Gökdayı’nın çalışmasına göndermede bulunulmuştur. Dolayısıyla ortaya konan ölçütler ve deyimle ilgili yapılan değerlendirmeler bağlamında bu tanımın yinelenmesi, konunun daha açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya konabilmesi açısından kaçınılmazdır. Bu bir kusur değildir. Tüm deyim tanımlarından sonra tarafımdan yapılmış olan deyim tanımının içinde geçen “*özel anlam/anlatım boyutu*” sözünün neyi kastettiğinin anlaşılabilmesi de çok ilginçtir. Çünkü yukarıya italik olarak alınmış olan bu tanımda, deyimlerin; düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamın dışına çıkmış özel anlamda, yani deyimleşmiş anlamlı ve özel anlatımda, kısacası deyimsel anlamıyla anlatıma katkı sunan söz öbekleri olduğu belirtilmiştir. Bunun anlaşılabilmesinin nedeni bu konuyla ilgili bilgisel bir sorun olabilir.

Yazının bir sonraki bölümünde aynı kişi bu sefer yine “*cümlesiyle bir kelimenin veya ifadenin “gerçek, yan, mecaz, terim, argo” anlamları dışında “farklılaşmış bir*

boyut”undan bahsediyor. Nedir bu “farklılaşmış boyut” (veya “farklılaşmış anlam”)? Kelimenin anlamsal görünümüyle ilgili bu “yeni” tabiri Dr. Akyalçın’ın açıklaması gerekir.” demektedir. Yapıtın genelinde anlatılanlara iyice bakıldığında görülecektir ki: Sözlük anlamının dışında bir anlam denmektedir. Çünkü bir sözcüğün Türkçe sözlüklerde gerçek anlamının yanında yan, mecaz, terim, argo gibi anlamları verilmektedir. Yani, dış sözcüğünün ve sıkmak sözcüğünün sözlükte verilen tüm anlamlarının dışında, “dışını sıkmak” deyimleşmiş söz öbeğinde; sabretmek, zorluklara dayanmak anlamı vardır. Bu yeni anlamıyla anlatıma katkı sunmaktadır. Bu anlam öbeğini, yani deyimini oluşturan sözcükler, artık sözlük anlamlarından farklı, yeni anlamlı bir söz öbeği oluşturmuşlardır. Bir başka deyişle, deyimleşmiş olan bu söz öbeği anlamsal olarak yeni bir boyuta geçmiş demektir. Oluşmuş olan söz öbeğinin bu anlamını da artık, ancak deyimler sözlüklerinde bulabiliriz. Söz konusu edilen boyut bunu ifade eder. Kaldı ki, insanların alt ve üst çenedeki dişlerini bir birine bastırarak sıkıştırması gibi söz öbeğinin gerçek anlamı da vardır. Böylesi anlamsal farklılıklar, boyut sözcüğüyle dile getirilmiştir. Bu açıklama sözlükte de yapılmıştır; ama sanırım Gülendam tarafından tam anlaşılammıştır.

Yazının devamında Gülendam “Çalışmasının 10. sayfasında deyimlerin gerçek, yan, mecaz, argo ve terim anlamlarından farklı bir anlam boyutunda olduklarını söyleyen araştırmacı, yukarıdaki alıntıda deyimlerin mecaz anlamlı olduğunu bildirirken kendisiyle çelişmektedir.” demektedir. Sanırım 10. sayfadaki açıklamamda, deyimleri oluşturan sözcükler derken, deyimini oluşturan sözcüklerin gerçek, yan, mecaz, argo ve terim anlamlarından farklı anlamın; deyim öbeğinin, kısacası deyim anlamının farklı olduğunu anlatmak istediğimi gözden kaçırmıştır. Oysaki bu konuyla ilgili eserimin bütününde konu ısrarla açıklanmaktadır.

Gülendam; daha sonra “Kalıp sözdeki hamam, kurna, düğün, zurna değişmeceli/mecaz anlatıma yönelik bir beğenmeme işlevi yüklenmiştir.” (s. 11) yargısındaki “hamam, kurna, düğün ve zurna” kelimelerinin yan anlam kazanarak “mecaz anlatıma yönelik beğenmeme işlevi yüklenmeleri” ifadesi, iki yönden eleştirilebilir. Birincisi “işlev” terimi, anlamla ilgili değil görevle ilgilidir; bu yüzden burada “beğenmeme işlevi” nden değil “anlam”ından söz edilmelidir. İkinci olarak da, “beğenmemek” eylemi bulunmadığı sürece bu deyimden bu anlamın çıkarılmaması gayet doğaldır. Deyime yapıcı ve anlamca olumsuzluk anlamı katan, zaten “beğenmemek” kelimesidir. Diğer bütün kelimeler, kullanıldıkları bağlam içinde mecaz olacaklardır; ister deyim olsunlar ister olmasınlar onların mecazlaşmaları “beğenmek” kelimesine bağlı değildir.” açıklamalarını yapmaktadır.

Anlatılanın gayet açık olmasına rağmen böylesi bir açıklamanın yapılması dikkat çekicidir. Çünkü yapıtın söz konusu sayfasında şöyle denmektedir: “Hamama gider kurna beğenmez düğüne gider zurna beğenmez” deyiminde de hiçbir şeyi beğenmeyen bir kişinin durumu anlatılmaktadır. “Gerçekte kişi ne hamama ne düğüne gitmekte, ne de kişinin zurna veya kurnayla ilgisi bulunmaktadır.”

“Buradaki ‘beğenmeme’ gerçek anlamlı sözcük ise de artık hamama gider kurna düğüne gider zurna kalıplaşmış söz öbeğinin içinde, o kalıplaşmış söz öbeğiyle kaynaşmış, artık o kalıp söz ile anlam bütünlüğü sağlamıştır. Kalıp sözdeki hamam, kurna, düğün zurna değişmeceli/mecaz anlatıma yönelik bir beğenmeme işlevi üstlenmiştir. Böylesi kalıplaşmış ve değişmece/mecaz boyutuna geçmiş söz öbeklerindeki ‘beğenmeme’ sözcüğündeki gibi gerçek anlamda kullanılan sözcükleri de söz öbeğinden ayrı düşünmemek gerekir. Bundan dolayı da bu sözcükteki gerçek anlam olan beğenmeme tek başına değil öbekteki değişmece/mecaz bağlamında düşünülmelidir. Bu çerçevede ‘beğenmeme’ sözcüğünün öbekte kaynaşarak söz öbeğinin bütününde ve bu kalıp söze, kolay kolay hoşnut olmayan, zor beğenen anlamları kattığı açıktır. Tek başına hiçbir şey beğenmez demekle bu söz kalıbı içinde beğenmez demek, anlamsal bağlamda aynı şeyler olmasa gerek.” Yapıtta, durum bu kadar net ortaya konmasına rağmen, yukarıdaki değerlendirmeyi yapmak ne denli etikdir? Ya da konuyu ne denli anlamaktır? İşlev sözcüğü ise, fonksiyon, bir şeyi diğerlerinden ayıran özellik anlamlarında kullanılır. Anlamsal olarak bir başka özelliği ortaya koyma anlamında kullanılan bu sözcük de yerli yerinde kullanılmıştır. İşlevsellik anlama ilişkin olamaz mı? Ya da anlamın bir işlevi olamaz mı? Kesinlikle olur.

Aynı yazıda “anlamsal bağlamda aynı şeyler olmasa gerek.” (s. 11) yargısındaki “anlamsal bağlam” ifadesi, yanlıştır, saptamasında bulunan Gülendam, bağlam sözcüğünün “(dil bilim) Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünü, kontekst” sözlük anlamını da vermiştir. Buradaki tanıma göre bir söz öbeğinin açıklaması yapılırken sözlük anlamında da verilen açıklaması ortadayken “, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünü” anlamsal bağlam kullanımına karşı çıkışındaki mantığı ne denli tutarlıdır acaba? Anlamsal bağlamın içinde gerçek anlam, mecaz anlam, yan anlam, terim anlamı, argo anlamı gibi anlamlar bulunmaktadır. Bağlam sözcüğü bu doğrultuda kullanılmıştır. Biçimsel bağlamda da denebilir, o zaman da sözcüğün konunun özelliğine göre yalın, türemiş, birleşik, kısaltma, kalıplaşma ve benzeri bütünselliği anlaşılır.

Gülendam, yazısının devamında yapıtının 15. sayfasında “titizlik göstermek, aday göstermek, çaba göstermek” yapılarının deyim olarak kabul edilmemesinin nedenini sormaktadır. Oysaki biçimsel olarak söz öbekleri olan deyimlerin, anlam olarak deyimleştikleri, verilen örneklerle ve yapılan açıklamalarla gayet açık bir biçimde dile getirilmiştir. Göstermek sözcüğünün sözlükteki anlamlarına bakıldığında (TDK) işaret etmek gibi gerçek anlamının yanında ortaya çıkarmak, kanıtlamak, dolayısıyla özelliğini ortaya koymak gibi yan anlamlarının da olduğu görülecektir. Titizlik göstermek söz öbeği deyimler sözlüğüne alınıp karşısına açıklama olarak

titizlenmek yazılırsa, bu deyim anlamı değil gerçek anlamı olur. Kaldı ki çaba göstermek söz öbeğinin de açıklamasını ancak, çabasını ortaya koymak, çabalamak olarak yapabiliriz. Aday göstermekte de durum değişmiyor, Sözlükte “(TDK) aday: *Bir iş için kendini ileri süren veya başkaları tarafından ileri sürülen kimse. Bir iş için yetiştirilmekte, eğitilmekte olan kimse, namzet.*” olarak açıklanmaktadır. Aday göstermek söz öbeğinin açıklaması da ancak, bir iş veya yer için birisini öne sürmek, namzet olarak öne çıkarmak biçiminde yapılacaktır. Bu açıklamanın da gerçek anlam veya sözlük anlamından farksız olduğu ortadadır. Bundan dolayıdır ki bu söz öbekleri deyim olarak değerlendirilmemiştir. Bu açıklamalardan sonra sanırım bu ve benzeri yapıların neden deyim olarak değerlendirilmedikleri anlaşılmaktadır (bu açıklamanın daha geniş yapıta vardır). Dilerim Gülendam da bu açıklamadan sora bu söz öbeklerinin yapıtında neden deyim kabul edilmediğini anlamıştır. Kapıyı göstermek söz öbeği ise deyimdir; çünkü deyimler sözlüğüne alındığında söz öbeğinin karşısındaki açıklamaya, koymak, uzaklaştırmak yazılacaktır. Bu da söz öbeğinin gerçek anlamdan uzaklaşıp deyim anlamına geçtiğini gösterir. Bir yabancıya “adama kapıyı göstermişler” dendiğinde elindeki Türkçe Sözlük’e bakarak bunun deyim anlamını algılayabilmesi olası değildir. Ancak deyimler sözlüklerine bakarsa kendisine ne demek istendiğini anlayabilir.

Gülendam yazısında Akyalçın deyimleri,

“Bir dilin bir ağzını konuşan için X biçimi asılken diğeri için Y şekli asıl olabilir. Türkiye Türkçesi ile yazılmış gazete, roman, dergi gibi kaynakların taranması atasözlerinin asıl biçimlerinin(?) tespiti için doğru bir yöntem midir? Bir atasözünün aslı olup olmadığı bu yöntemle belirlenebilir mi? Atasözleri, sözlü dönemin ürünleri olup ağız derlemeleri ve art zamanlı incelemelerin kullanılmasıyla -bir çeşit etimoloji çalışması- aslı biçimleri tespit edilebilecek sözlerdir. Yazarın verdiği “elin ağzı torba değil ki büzesin” atasözünün yazıya geçirildiği ilk kaynak ve bu kaynağın tarihi nedir? Bu gibi soruların cevaplanmasıyla aslı biçimlere ulaşılabilir. Eşzamanlı olarak ve tek yazı dili üzerinden yapılacak çalışmalarda tanıkların bu sözleri doğru kullandıkları iddia edilemeyeceği gibi aslı biçim de belirlenemez. Eşzamanlı bir çalışma ise, ancak Türk dilleri arasında bir karşılaştırma yapılarak “demektedir. Ancak, Atasözlerine ve Deyimlere ilişkin yapılmış olan tanık alıntılarının 1840 sonrası ve özellikle de Cumhuriyet sonrası yapıtlardan olduğu bellidir. Buralarda geçen atasözlerinin veya deyimlerin en geniş kapsamlı olanının seçiminde nasıl bir yol uygulandığı açıklanmıştır. “el” sözcüğü dışımızdaki tüm insanları kapsamaktadır ve atasözünün de en çok bu sözcükle “elin ağzı torba değil ki büzesin” karşımıza çıktığı için, asıl olan atasözü budur denmiştir. “alem” sözcüğü “el alem” biçiminde de karşımıza çıkar. “El” sözcüğüyle ilgili “alem” sözcüğünden daha sık ve kapsayıcı örneklere rastlandığı için de (Bkz Türkçemizin İncileri ATASÖZLERİMİZ, s. 292) el sözcüğüyle oluşturulmuş atasözü asıl atasözü olarak

belirlenmiştir. Benzeri durum yapıtlarımdaki diğer atasözleri ve deyimler için de geçerlidir. Böylesi bir yöntem bundan sonraki çalışmalarda da uygulanması durumunda atasözleri veya deyimlerin değişkenlerinin altlarında verilmesi, abartılı ve gerçeği yansıtmayan sayıların da önüne geçecektir diye düşünüyorum.

Gülendam, "...deyimlerin çekimli biçimlerinin atasözleri sözlüklerinde verildiği tespitini yapmış; ancak, eser boyunca atasözlerini deyimlerden ayıracak temel şartların tespitine gitmemiştir. Örneğin Akyalçın, çalışmasının 24. sayfasında "Ayağını yorganına göre uzat" deyimini(!?) "Ayağımızı yorganımıza göre uzatırız" şeklinde karşımıza çıkabileceğini ifade ederek atasözleri sözlüğüne alınmaması gerektiğini iddia ederken bunun sebebini net bir şekilde açıklamamıştır" demektedir. Bu gerçek değildir. Eserin hemen bütününde "Deyimler, bir durumu, nesne ve canlıların niteliklerini ortaya koymaya yönelik kullanılan yapılardır s.31" açıklaması çerçevesinde deyim örnekleri ele alınmış ve bu açıklamayı destekleyen örneklerin irdelenmesi yoluna gidilmiştir. Bu durum da sanırım tam anlaşılamamıştır. "Ayağını yorganına göre uzatmak" söz öbeği hesabını bilmek, dengeli ve tutarlı davranmak. Geliriyle giderini ayarlama konusunda dengesizlik yapmamak vb. durumunu, tutumunu anlatan bir deyimdir. Bu sebep daha önce yapılan açıklamalarla gayet açık bir biçimde ortaya konmuştur. Ne yani her söz için aynı açıklamayı yineleyecek miyiz? O zaman da büyük olasılıkla Gülendam aynı "açıklamayı tekrarlamış" diyecektir. Herhalde daha sonra ben de bu açıklamayı neden tekrarladığımı açıklayan bir yazı yazacağım. Öyle ya bu türden yazılara yanıt vermekle uğraşacağız(!).

Gülendam, deyimlerle ilgili, deyimleşmiş söz öbeklerinin farklı anlam boyutundan söz ederken benim kastımın öbek olarak mecazlaşma dediğimi de görmezden gelmektedir. Doğan Aksan'dan alıntılarla sanki farklı şeylerin söylendiğini anlatıyor muş iklimi yaratmaya çalışmaktadır. Oysaki Doğan Aksan da sözcüklerin gerçek anlamı dışındaki anlamlarını TDK'nin Türkçe Sözlük'ündeki gibi ve benim de söylediklerim doğrultusunda anlatmaktadır. Deyim öbeklerinin de bu anlamlardan sıyrılarak kalıplaşmış öbek biçiminde farklı bir anlama ulaştığını söylemektedir. Deyimlere bakıldığında zaten bu anlamın da mecazlaşan bir anlam olduğu açıkça görülmektedir. Söylenenler bundan ibaret olmasına rağmen konunun anlaşılabilmesi çok manidardır.

Gülendam, benim Deyimlerle ilgili makalemi (Folklor/Edebiyat, Uluslar arası Hakemli Dergi. "Türkçe Deyimler Sözlüklerine Alınmış, Deyim Olmayan Kimi Söz Öbeklerine İlişkin Bir Değerlendirme") Sözlüğümün girişinde kullandığımı; ancak kaynakçaya yazmadığımı söylemektedir. Bu doğrudur, kaynakçama bu makale yazılmamıştır. Nedeni ne unutkanlık ne de başka bir şeydir. Söz konusu dergiye makalemi gönderdikten belli bir süre sonra kitabımı baskıya gönderdim. Henüz basılmamış bir makalenin kaynakçaya alınmasının olası olamayacağını bir akademisyenin bilmemesi düşünülemez. O zaman sorun nedir? Bunu da açıklamalıdır.

Aynı yazıda “*Türkçenin deyimleri ve atasözleri ile ilgili sorunları ilk defa kendisinin 2012 yılında tespit ettiği anlamına gelir ki gerçekte durum, hiç de böyle değildir. Aynı konu, daha önce de başkaları tarafından işlenmiştir. Bu nedenle, kitapta, bu konuda daha önce yapılan çalışmalara mutlaka değinilmeliydi; ama araştırmacı, bunu yapmamıştır. Tabii ki bu da bilimsel çalışmalar için büyük bir eksiklik*” denmektedir. O zaman benim dışımda bu ölçütleri kimlerin ortaya koyduğunu neden açıklayamıyor. Bilimsel bir yazıda şöyle denmesi gerekmez mi? Yapıtlarımdaki ölçütlerin başlığını aynen yazarak “*Akyağın daha önce şu kişinin çalışmasında ortaya konan bu ölçütü görmemiş ve 2012 yılında kendisi bulmuş sanıyor*” diyemiyor; çünkü Atasözleriyle ilgili ortaya koyduğum 8 ölçütü, benden önce söyleyen olmamıştır. Deyimlerle ilgili de 11 ölçütü (kısmen, kalıp sözlerle ilgili madde dışında; ki o maddeyle ilgili de gerekli gönderme yapılmıştır) böyle açık seçik kimse ortaya koymamıştır. Öyle, şu kaynağa bakmamış, bu yabancı kaynağı görmemiş, anlambilimle ilgili şu makaleyi kaynakçasına yazmamış demek yetmez. Şunu demek gerekir: Necmi Akyağın 2012 yılında yayımladığı Sözlüklerinde ortaya koyduğu ölçütleri kendisinden önce ortaya koyan çalışmaları görmemiş, bu ölçütleri kendisinin bulduğunu/ortaya koyduğunu düşünüyor. Oysa ki şu kitapta veya makalede şu kişi tarafından bu ölçütler söylenmiştir (örnek alıntısıyla) demelidir. Ama ne hikmetse bunu diyemiyor, faydalanabileceği kaynakları yazayım diyerek değişik makale veya kitapların adlarını yazıyor. Hürriyet Gökdayı, Sinan Ahmet Turan gibi araştırmacıların çalışmalarını görmediğimi söylüyor. Halbuki bu iki kişiden de alıntılar var Sözlüklerde. Kaldı ki bu iki araştırmacıyla belli zamanlarda görüşüp bu konularda fikir alışverişi de yapıyorum. Leyla Subaşı’nın makalesi de dahil; Türkiye’de ve Dünya’da benden önce, benim Sözlüklerimde Atasözleri ve Deyimlerle ilgili saptadığım ölçütleri ortaya koyup yayımlamış birisi varsa bu söylenmelidir. Öyle, bu çalışmadan da faydalanabilir; şu çalışmayı da görmelidir denersek bilimsel bir yazı oluşturulamaz. Eğer bu konuda benim çalışmalarındaki ölçütler daha önce birisi tarafından ortaya konmuşsa, bu açıkça söylenmelidir.

Gülendam, “*Örneğin; araştırmacının 16. sayfada deyim olarak kabul ettiği “kapıyı göstermek” öbeği, dizimsel olarak “Nesne-Yüklem/Eylem” olarak parçalanabilir. Yapısal olarak basit, birleşik ya da türemiş değildir. Yapısal açıdan bakıldığında anlamca kalıplaşmış bileşik eylemler konusu, sözdizimi alanında çözümlenebilmiş bir sorun değildir.....*”

Bu ifade yanlıştır, deyim olan bir söz öbeği tümce içerisinde “nesne-yüklem/eylem” olarak parçalanmadan değerlendirilir. Örneğin, “patron işçiye kapıyı gösterdi” tümcesinin yüklemi “kapıyı gösterdi” söz öbeğidir. Söz dizimsel olarak patron özne, işçiye dolaylı tümleçtir. Eğer “kapıyı gösterdi” söz öbeği bölünmeye kalkarsa artık bir söz öbeği özelliği ortadan kalkar. Deyim, atasözü, birleşik eylem vb. söz öbekleri söz diziminde parçalanmadan tümcenin ögesi olurlar. Parçalanırlarsa artık onla-

rın deyim, atasözü özellikleri de yok olur. Bunun nedeni de zaten bu yapıların biçimsel ve anlamsal özellikleriyle söz öbeği olmalarıdır. Gülendam, bu konuda farklı görüşler var demektedir. Kim hangi görüşü nasıl ortaya koyuyor açıklamaktadır. Bunların açıkça ortaya konmaması söylenen sözü havada bırakmaz mı?

“Gülendam, “*öfkesi topuğuna sıçramak*” ya da “*arası ballı şekerli*” ve “*leke sürmek*” örnekleri gerçek anlamlı mıdır ve bu nedenle mi deyimler arasına alınmıştır? Bunlar arasından “*leke sürmek*” öbeğini ele alırsak, “*Onun ailemize sürdüğü lekeyi unutmamak*.” yargısındaki sıfat fiil öbeği biçimindeki “*leke sürmek*” öbeği gerçek anlamda mıdır? Deyim değil midir? Ya da yine aynı sayfalarındaki örnek grubu içinde “*cendereye sokmak*” öbeği, şöyle bir yargıda deyim midir yoksa değil midir? “*Bu yanlış davranışlarıyla kendini bir cendereye soktu, bakalım müdürün elinden nasıl kurtulacak?*” Araştırmacı, görüldüğü gibi, titiz bir ayıklama yapmamış gibi görünmektedir” demektedir. Kendisinin bu konuyu tam anlayamadığı açıktır. Şöyle ki: TDK, Türkçe Sözlük’te; leke: 1. isim Kirliliği gösteren iz 2. Bir yüzeyde türlü sebepler dolayısıyla oluşan farklı renk 3. biyoloji Vücudun herhangi bir yerinde oluşan değişik renk 4. Yüz kızartacak durum, namussuzluk, kara, şaibe

Cendere: 1. isim, teknik Pres 2. Manevi baskı

Biçiminde açıklanmıştır.

Deyimlerle ilgili çalışmamda ısrarla, deyimi oluşturan sözcüklerin, dolayısıyla da söz öbeğinin sözlük anlamının dışında bir anlam ifade etmesi gerekir diye söylememin nedeni bu örneklerde de açıkça ortaya çıkmaktadır. Gülendam’ın kurduğu “*Onun ailemize sürdüğü lekeyi unutmamak*” tümcesindeki “*leke sürmek*” TDK, Türkçe Sözlük’te verilen “*Yüz kızartacak durum, namussuzluk, kara, şaibe*” anlamıyla aynıdır. Buradaki anlamıyla da bu söz öbeğinin deyim olması mümkün değildir. Çünkü bu anlam zaten Türkçe Sözlük’te var olan; herkesin oraya baktığında görebileceği bir anlamdır. O zaman deyimler sözlüğüne ne gerek var? Bu açıklama aslında sözlük çalışmamda çok net olarak yapılmıştır. Ancak görünen o ki tam anlaşılammıştır. Bu durumun cendereye girmek/sokulmak söz öbeği için de geçerli olduğu açıktır. Aynı durum karaçalı için de geçerlidir. TDK Türkçe Sözlük, *a. (kara’çalı)* 1. bit. b. Hünnapgillerden, kurak yerlerde yetişen, çiçekleri altın sarısı renginde, dikenli bir bitki, çalı dikenini (*Paliurus spinosa*). 2. mec. İki kişinin arasına girerek ilişkileri bozan kimse.

Bu açıklama da göstermektedir ki yapılan ayıklama çok titiz ve tutarlı bir biçimde yapılmıştır. Buradaki sorun Gülendam’ın konuya tam olarak vakıf olamamış olması gibi görünüyor.

“Ballı şekerli olmak” söz öbeği de ballı şekerli ikilemesinin olmak yardımcı eylemiyle bir araya gelerek oluşturduğu bir söz öbeğidir. Ballı şekerli ikilemesi için sözlükte “*ilişkilerin çok iyi olması*” anlamı verilmektedir. Bkz: “*Türkçe İkilemeler Sözlüğü- Necmi AKYALÇIN, Anı Yayıncılık 2007, Ankara*” Bu söz öbeğinin

deyimler sözlüğüne alınması durumunda, acaba anlam olarak yukarıdaki ilişkilerin, iyi, hoş, güzel olmasından başka ne yazılabilir ki? Baş tacı örneği için de durumun farklı olmadığı ortadadır. Çünkü söz öbeğinin “çok sevilme, değerli, beğenilen anlamları sözlükte vardır. Deyimler sözlüğüne “baş tacı etmek” biçimiyle alınması durumunda bundan farklı bir anlamın yazılamayacağı da ortadadır. Daha önce “Hamama gider kurna beğenmez düğüne gider zurna beğenmez” söz öbeğindeki anlamsal kaynaşma ve ilişki anlatıldığı ve “Bir çuval inciri berbat etmek” deyiminde de benzer bir durum olduğundan dolayı tekrar yapılmamıştır. Berbat ve yardımcı eylem burada anlamsal olarak söz öbeğiyle kaynaşmıştır. Artık berbat etmek, bir çuval incirle ilintili ve mecazlı/değişmeceli anlamın bir parçasıdır. Böylesi bir durumun, “keyfilik” olarak değerlendirilmesi konunun iyi anlaşılmasından kaynaklanıyor olabilir mi acaba? Yapıtın tamamındaki benzeri örneklerin objektif bir gözle incelenmesi, bu konuda ne denli tutarlı olduğunu ortaya çok açık olarak çıkaracaktır. Üçkağıt sözcüğünün sözlük anlamı göz önüne alındığında da aynı durumun ortaya çıktığı görülecektir. Çünkü sözcüğün sözlük anlamı hile yapmak, üçkağıt yapmak söz öbeği deyimler sözlüğüne alındığında da aynı anlamda açıklama yapılacaktır. Halbuki, deyim olan söz öbeğinin karşısına yazılacak anlam farklı/deyim anlamı olmalıdır. Bu şekilde üçkağıt yapmak söz öbeğinin deyim denebilecek bir anlamsal değişimi söz konusu değildir. Ancak, “Agop’un kör kazı gibi yutmak, su gibi ezberlemek, zeytinyağı gibi su yüzüne çıkmak” söz öbeklerinin yapıttaki anlamlarına bakıldığında, neden deyim sayıldıklarının anlaşılacağından dolayı tekrar açıklamaya gerek duyulmamıştır. “Türkçe Sözlüklerde” sözcüklerin anlamları verilirken gerçek anlamın yanında verilen diğer anlamlarının, gerçek anlamın dışında kalan anlamlar olduğunu sanırım Gülendam gözden kaçırmaktadır. Yapıtta söz konusu edilen bu anlamlardır. Dile getirilen sıkıntının sanırım benden kaynaklanmadığı da ortadadır.

Aynı şekilde, Gülendam yazısında, “*Akyalçın, deyim sözlüklerinde yer alan “akşamcı, kaşarlanmış, sudan, gözde, gedikli” gibi kelimelerin deyim sayılmasına karşı çıkıyor. Bunların neden deyim olamayacağını bilimsel yolla açıklamıyor, sadece bunlar deyim olamaz deyip geçiştiriyor.*” demektedir. Görünen o ki, hazırladığım Sözlükte deyim tanımı yapılırken “.....kalıplaşmış söz öbekleridir” açıklamasında, “söz öbeği” denince, en az iki sözcükten oluşan bir öbeğin kastedildiğini anlamamıştır. Halbuki bu tanım gayet açıktır, söz öbeği, yani birden çok sözcüğün bir araya geldiği deyim anlamıyla öbek. Şimdi böyle bir tanım yapıldıktan sonra “akşamcı, kaşarlanmış, sudan, gözde, gedikli” gibi sözcüklerin tek sözcük olduğundan dolayı, yani bir söz öbeği olmamalarından dolayı deyim sayılmalarının mümkün olmadığı gayet açık değil midir? Deyimler için yapılan tanımda söz öbeği denmesi ve Ömer Asım Aksoy’un makalesiyle desteklenmesi, bu konuyu yeterince açıklamış olmuyor mu? Burada, geçirtilen bir durumun söz konusu olmadığı da açıktır. Sorun konuya tam olarak vakıf olabilmek ya da olamamakla ilgilidir.

Deyimler anlam olarak mı yapı olarak mı ele alınmıştır, konusu da burada açıklığa kavuşmuş olmaktadır. Çünkü söz öbeği yapı, yani biçimle ilgilidir. Söz öbeğinin anlamı da deyimleşmeyi ortaya çıkarmaktadır. Kısacası deyimler hem yapı hem de anlam olarak ele alınıp değerlendirilmektedir.

Söz konusu yazıda, “29. sayfada Akyalçın, kimi kelime gruplarının (acı çığlık, acı dil, acı feryat gibi) deyim kabul edilmelerine itiraz ediyor.”

“Haklıdır. Peki, mecaz anlam kazanan bu ifadeler, deyim değilse nedir? Akyalçın, bu mecazlı söyleyişlerin nasıl adlandırılması gerektiğine dair fikrini de ortaya koymalıdır.” denmektedir. Oysaki bu söz öbeklerinin “Sıfat ve Zarf Görevli Sözcüklerle Oluşturulan Söz Öbekleri” dendiğinde bir şekilde adlandırıldığı ortadadır. Daha nasıl bir adlandırma beklenmektedir anlaşılammıştır. Sanırım yine konunun tam anlaşılammaması durumu söz konusudur...

“Göz boyamak” deymiyle ilgili yapıtta (Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri DEYİMLERİMİZ) “Ancak, “kocası ablamın gözünü boyamasını beceriyor, yaptığı yanlışlar konusunda hiç açık vermiyor” dendiğinde artık bu söz öbeği deyim boyutuna geçmiştir. Çünkü ne göz ne de boyamak gerçek, yan ya da mecaz anlamındadır. Bu söz kalıbı/öbek artık özel bir anlatım aracı boyutuna geçmiş ve deyim olmuştur.” Açıklaması yapılmıştır.

Gülendam buradaki ifadeyi sanırım tam anlayamamıştır ki: “araştırmacı, göz ve boyamak kelimelerinin gerçek, yan ya da mecaz anlamında olmadığını söyler; bunlardan birinde değilse hangisindedir? Kelimenin başka bir anlam boyutu anlambilimciler ya da dilbilimciler tarafından tespit edildiyse kaynak gösterilerek bu boyut adlandırılmalıdır. Demektedir. Göz ve boyamak sözcüklerinin sözlükteki anlamları (gerçek, yan ya da mecaz) artık göz boyamak deyim öbeğinde ortadan kalkmıştır. Söz öbeği artık bir deyim anlamıyla deyimler sözlüğünde yerini almıştır ve kazandığı deyim anlamını da ancak deyimler sözlüğünde bulabiliriz. Bu anlam da hileli, kandırmaya yönelik davranışlar ve konuşmalar yaparak çevresine kendisini farklı algılatmak olarak karşımıza çıkar. Bu anlamı boyamak ve göz sözcüklerine tek tek sözlüklerde bakıldığında bulmak olası değildir. Anlatılan budur; ancak her nedense anlaşılammıştır?!

Gülendam, yazısının belli yerlerinde etikten söz etmektedir; ancak aşağıya alınan yazısında bu konuda ne kadar etik davranmıştır acaba? “Araştırmacı, “6. Argolar” (s. 31-32) başlığı altında, argo kelimelerin deyim kategorisine sokulmaması gerekenlerini de ince bir eleme süzgecinden geçirmemiş görünüyor. Verdiği örneklerdeki “madik atmak” öbeğindeki “madik”in bir misket oyunu olduğu tespitini yapıyor. Burada “madik” oyununun incelenmediği ve “madik atmak” eyleminin gerçekte ne anlama geldiği araştırılmadan doğrudan doğruya sözlükte kaydedilmiş anlamından yola çıkılarak bir yargıya varıldığı anlaşılmaktadır.”

Bu alıntıda madik sözcüğüyle ilgili olarak yapıtımın 32. sayfasına TDK'nin Türkçe Sözlük'ünden alınan tanım aynen şöyledir: “ 1. Miskete fiske vurarak oynanan zıp-zıp oyunu. 2. Dolap, hile.”

Her nedense sözcüğün, sözlükteki birinci anlamı yorumunun içine alınırken (bunu benim tespitim gibi algılamış; oysaki bu TDK Türkçe Sözlük'ün açıklamasıdır) sözcüğün argo anlamı görmezden gelinmiştir. Halbuki “madik atmak” söz öbeğinin deyim olarak değerlendirilmemesinin gerekçesi bu sözcüğün argo anlamının, yapıtımda değerlendirmeye alınan diğer deyimler sözlüklerinde deyim anlamı olarak yazılmış olmasıdır. Bu söz öbeğini deyimler sözlüğüne alıp karşısına da anlam olarak hile yapmak, birini aldatmak açıklamasını yapmak doğru değildir. Çünkü bu anlamı zaten sözlükte vardır; bunu, madik atmak söz öbeği olarak hemen aynı anlamla deyimler sözlüğüne yazmak yapıtın genelinde yapılan deyim tanımı ve ölçütüne aykırı bir durumdur. Konu bu kadar yalınken “misket oyunu” ile karıştırılması ise ayrı bir etik sorunudur.

Benzetmeler konusunda da yapıtımın 36. sayfasında verilen benzetme örneklerinin deyim olamaması gerektiği konusunun tam anlaşılmadığı görülmektedir. Sözcüklerin, sözlük anlamlarını “gibi” benzetme ilgeciyle anlatan söz öbekleri deyim olmamalıdır. Çünkü aynı, argolarda veya diğer sözcüklerde olduğu gibi, aynı somut/gerçek anlamı deyimler sözlüğüne taşımış oluruz ki bu da deyimleşmemiş bir söz öbeğinin deyimler sözlüğünde bulunması demektir. Anlatılan bu kadar yalındır.

Aynı şekilde Gülendam, “Yine Akyalçın'ın deyim olarak kabul etmediği “ oyun etmek, uşaklık etmek” gibi yapıların kesinlikle deyim olamayacağını söylemek zordur.” Demektedir. Ben, yapıtımda ve bu yazımda konuyu gerektiği gibi açıkladığımı düşünüyorum. “oyun 10. Hile, düzen, desise, entrika” ve “uşaklık 2. Birinin, kendi öz saygısı pahasına başkasına yaptığı hizmet” sözcüklerinin TDK, Türkçe Sözlük'teki anlamları çerçevesinde “etmek” yardımcı eylemiyle bir söz öbeği oluşturup deyimler sözlüğüne yazılmalarının, onları deyim kabul etmemiz için yeterli olmadığı; deyimleşen bir söz öbeğinin anlamının yalnızca deyim/özel anlamıyla deyimler sözlüğünde olması gerektiği dilerim anlaşılmalıdır. Çünkü söz öbeğindeki deyimleşme, sözlükteki anlamlardan kalıp biçimiyle yeni bir anlama geçmeyle mümkündür. Yukarıdaki sözler için böylesi bir deyimleşme söz konusu değildir.

Ayrıca, “*Kitabın “Dolaylamalar” kısmında, yazı boyunca sürekli tekrarlanan deyimlerle ilgili tanım bilgisi yine karşımıza çıkmaktadır. Akyalçın'ın burada savunduğu “bir söz öbeğinin deyim sayılabilmesi için en az iki sözcükten oluşması...” (s. 37) şeklindeki görüşü çok tartışmalıdır. Bu ifade, bilimsel bir makalede daha yumuşatılarak verilmeli idi”* denmektedir. Defalarca söyledim, yine söyleyeceğim; dilerim anlaşılır. Deyimler söz öbekleridir. Söz öbeği demek de birden fazla sözcüğün bir araya gelerek/kalıplaşarak anlam bütünlüğü içinde bir söz gurubu

oluşturması demektir. Tanımı “öbek” olarak yapılan bir söz topluluğundan sonra, tek sözcükten deyim olabilir mi demeliydim? Öbek olabilmek en az iki sözcükle mümkün değil midir? Konuyu tam anlayabilen bir kişinin böyle bir öneride bulunmaması, bu şekilde yazmaması gerekir. Eğer böyle bir öneride bulunulmuşsa açıklamasının da yapılması gerekmez mi? Bu konuda söz konusu edilen iki yapıt incelendiğinde zaten konu daha iyi anlaşılacağından dolayı burada yapısallıkla ilgili açıklamalara son verilmiştir.

Gülendam, yazısında hazırladığım sözlüklerde dipnot verme konusunda tutarsızlıklarım olduğunu söyleyerek şu bilgiyi vermektedir:

“Alıntı yapılan kaynaklar, metin içerisinde verilirken alıntının yapıldığı sayfa kimi zaman verilmiş kimi zaman verilmemiştir. (Parlatır, 2008:1), (Bilgin, 2007:57) yanında (Türkçe Sözlük, 1983), (Aksoy, 1988) olduğu gibi (Bk. S. 122, 123)” Yukarıda da belirttiğim üzere kendisinin bu konuda çalışmalarının olmamasından kaynaklı olsa gerek, şunu gözden kaçırmaktadır.

Sözlüklerle ilgili yapılan göndermelerde/atıflarda alıntı madde başlarına ilişkinse sayfa numarası verilmeye gerek yoktur. Çünkü maddebaşı sözcük/söz öbeği alfabetik sıralama yoluyla bulunabilmektedir. İlgili kitaplarımda da maddebaşı alıntılara ilişkin dipnotların tümünde sayfa numaraları verilmemiştir. Ancak bir sözlükteki veya makaledeki düzyazı bölümlerine göndermede/atıfta bulunulmuşsa sayfa numaraları verilmiştir; çünkü düzyazıya ilişkin alıntı ancak verilmiş olan sayfa numarasına göre bulunabilir. Böylesi bir durumu dipnot vermedeki tutarsızlık olarak değerlendirmek, bir de bunu TÖMER Dil Dergisi gibi ciddi bir Dergide yazmak çok sağlıklı bir durum değildir. Çünkü Gülendam’ın yazısıyla işgal ettiği Dil Dergisinin sayfalarında, yetkin bir bilim insanının alana yenilikler getiren bir yazısı yayımlanabilirdi.

Gülendam, Deyimler Sözlük’ü ile ilgili yazım ve noktalama yanlışları adlı bölümün hemen girişinde *“Burada söylenenlerin içerisinde doğru olmayanlar varsa onlar da yapılacak değerlendirmeler sonucunda çalışmadan çıkarılacaktır.”* (s. 12) *“ Bu tümcedeki söylenenler sözcüğünde iki edilgen çatı ekinin üst üste kullanılmasını gramatik hata olarak görmektedir.*

Türkçede eylemler /l/ edilgenlik çatısı ile vur-u-l-, döv-ü-l- biçiminde edilgen duruma getirilir. Türkçede edilgenlik çatısı /l/ ünsüzüdür. Ancak, ünlü ile biten eylem kök veya gövdeleri ile /l/ ünsüzü ile biten eylem kök veya gövdelerine /l/ edilgenlik çatısı eki getirilemez. Böylesi bir durumda sözcüklerin kök veya gövdelerine asıl görevi dönüşlük çatısı oluşturmak olan /n/ ünsüzü, edilgenlik işleviyle getirilir. Söyle-n-, ye-n- gibi. Ancak /n/ ünsüzünün gerçek görevinin dönüşlük olmasından dolayı vurgulanmak istenen edilgenliğin tam olarak öne çıkamaması, bu konuda asıl görevi dönüşlük olan /n/ ünsüzünün edilgenlik vurgusunda zayıf kalması nedeniyle

bu ekin üzerine kimi durumlarda tekrar /l/ edilgenlik çatısı eki getirilir. İki ekin böyle üst üste gelerek kullanılması, ek yığılması denen/denilen bu durum birçok bilimsel yazıda da karşımıza çıkar. Yukarıya özellikle “ek yığılması denen/denilen” diye iki biçimiyle de yazılan bu sözcüklerden ikincisinde gramatik hata var denebilir. Bu duruma ek yığılması denir ki, bunun nedeni de yukarıda açıklanmıştır.

“Ayrıca, tümce, anlatım açısından da özensizdir. +sI 3. tekil kişi iyelik eki, bir tamlama olmaksızın kullanılmaz. Cümle, “Kocası ablamın gözünü boyamayı beceriyor.” şeklinde düzeltilmemiştir.” Denmektedir. Boya-ma+sı+n+ı sözcüğündeki adıl n’si, ablamın koca+sı, ablamın gözünü boya-ma+sı biçiminde düşünülmektedir. Burada, tümce ablamın kocası, ablamın gözünü boyamasını olarak yazılmadığı için, yani ablamın sözcüğü kullanılmadığı için adıl n’si kullanılmıştır. Bu bir anlatım bozukluğu değildir.

Ayrıca Güleendam şu alıntıyı verirken “... gerçek anlam boyutunda herhangi bir farkın olmadığı açıkça görülmektedir.” cümlesi, “boyutundan” ifadesi ile anlatım bozukluğundan kurtarılabilir. 21.-26. sayfalar arasındaki yazım veya basımdan kaynaklanan yazım hatalarına (imza, iltimas, emanet, sipariş, ziyaret, kasıt, tiryaki, kira vb. kelimelerle ilgili kısımlara bakılabilir) değinip geçelim” Demektedir.

Halbuki bu alıntı (TDK ve Prof. Dr. İsmail Parlatır tarafından hazırlanmış deyimler sözlüklerindeki deyim anlamı diye verilen anlamlara baktığımızda hemen hemen aynı gerçek anlam boyutundaki “Bir iş ve ya görev için yapılacak seçime birini aday olarak belirlemek; Bir iş veya görev için birini aday olarak belirlemek, namzet göstermek” anlamlarıyla “ Bir kişiyi, bir iş veya görev için aday olarak belirlemek; ona böylesi bir görev vermek” anlamlarına bakıldığında gerçek anlam boyutunda herhangi bir farkın olmadığı açıkça görülmektedir.) böylesi bir bağlamın içerisinde. Fakat, Güleendam yalnızca bir satırlık alıntıyı yazısına yansıtarak burada bir anlatım bozukluğu var diyor. Ayrıca içerisindeki bölüm dikkatlice okunduğunda buradaki boyut gerçek anlam veya deyim anlamı boyutu olarak dile getirilmektedir. Yani verilen örnek tümcelerdeki anlamın gerçek anlam boyutunda kalan, deyim anlamı boyutuna geçemeyen bir durum olduğu dile getirilmektedir. Bu çerçevede de bu tümcedeki anlamın “gerçek anlam boyutunda” olduğu dile getirilmektedir. Yani, bozukluk anlatımda veya tümcede değildir!!!

Aynı alıntının devamında Güleendam, “21.-26. sayfalar arasındaki yazım veya basımdan kaynaklanan yazım hatalarına (imza, iltimas, emanet, sipariş, ziyaret, kasıt, tiryaki, kira vb. kelimelerle ilgili kısımlara bakılabilir) değinip geçelim.” Demektedir. Buradan şu anlaşılmaktadır: ayrıca içine alınmış sözcüklerde yazım hataları vardır. Buraya yazıldığına göre de sorumlusu yazar, yani benim. Çünkü bu, “yazım veya basımdan kaynaklanan yazım hataları” diyerek muğlaklaştırılacak bir durum değildir. Bir kere, söz konusu edilen sayfaların arasında kalan bu sözcüklerin tamamı alıntıdır. Nereden alındığı da öncesinde yapılan açıklamalarla belirtilmiştir. Ne yani

Gülendam benden alıntılardaki yazım hatası olarak gördüğü şeyleri düzeltmemi mi bekliyor? Acaba atıflarda böylesi, alıntı yapılan kaynaklardaki bilgilerde/sözcüklerde düzeltme adıyla değişiklikler yapılabileceğini mi söylemek istiyor. Eğer demek istediği buysa; konuya ilişkin lisansüstü ders veren kendisi için iyi olmayan bir durumdur. Yok, bu işi yalnızca benim eserlerimi karalamak için çarpıtma amaçlı yapıyorsa o da diğerinden de iyi olmayan bir durum olsa gerek. Yazısının genelinde bu türden bir durumun söz konusu olduğunu dikkatli okuyucular görecektir.

Gülendam, eserlerimin “hacimli” olduğunu söylüyor; bu doğrudur. İki yapıtımın toplam sayfa sayısı 1455’tir. Böylesi iki yapıtla ilgili hata, kusur, yanlış diye ortaya koymaya çalıştığı örneklerin büyük bir bölümü açıklamalarımdaki gibi durumlardır. Hiç kimse kusursuz değildir; böylesi hacimli bir yapıtta yazım yanlış, kusurlu tümce, noktalama sorunları da bulunabilir. Bu, ülkemizdeki yayımlanmış hemen tüm çalışmalar için geçerli olan bir durumdur. Bakınız, Gülendam’ın, benim yapıtlarımın yanında çok küçük hacimli diyebileceğimiz sözde eleştiri yazısından birkaç örnek, ilginçtir; eleştirmeye çalıştığı yapıtlarımda hata diye ortaya attığı iddialar konusunda kendisinde hata yapmada oldukça başarılıdır.

“Aynı araştırmacı, “bir çuval inciri berbat etmek” öbeğini ise, “etmek” yardımcı eylemine rağmen deyim olarak kabul edilmiştir.” Bu tümcenin öznesi etken durumda iken yüklemi edilgen çatılıdır. Böylesi bir tümceyi, başkalarında kusur aramayı alışkanlık haline getirmiş birisi olarak nasıl kurabilmektedir acaba? Ayrıca, *“Çünkü anlatılmak istenen deyimlerin küçük olması değil hizmetin küçük olmasıdır.”* Tümcesinde “istenen” sözcüğünden sonra virgül konmalıydı, burada konmamış virgülün nasıl bir anlam karışıklığına neden olabileceği açıktır. Oysaki aynı Gülendam, daha önce hemen aynı bir durumda benim virgül koymadığımı eleştirmişti. Aslında bu vesileyle kendini de eleştirmiştir. Demek ki kendisi hacim olarak yapıtlarına göre çok daha küçük olan bir yazısında aynı yanlış yapmışsa; yapıtlarım gibi büyük ve hacimli bir çalışma üretebildiğinde, benzeri durumlarla fazlasıyla karşılaşmamız kaçınılmaz olacaktır.

Gülendam, *“Onun ailemize sürdüğü lekeyi unutmadık.”* Tümcesini kurmuştur. Yazısında, virgül konusunda hassasmış gibi bir izlenim yaratmasına rağmen, kendi yazısında buna pek dikkat etmemiştir. Bu tümcede “Onun” sözcüğünden sonra virgül konması gerekmez mi? Yani bu tümceyi *“Benim aileme sürdüğüm lekeyi unutmak çok zor”* diye söylediğimizde nasıl ki “Benim” sözcüğünden sonra virgül konması gerekiyorsa, diğer tümcede de “Onun” sözcüğünden sonra virgül konması gerekmektedir. Ama konmamıştır.

“da” bağlacının kullanılma nedeni dahi anlamıyla sözleri, tümceleri bir birleriyle ilişkilendirerek bağlamaktır. Bağlaç görevli bir yapıdan sonra virgül konulması kimi yazılarda karşımıza çıkmaktadır. Gülendam’ın yazısında da bu durumla karşılaşılmaktadır.

“...Yrd. Doç. Dr. Necmi Akyalçın da, deyimler ve atasözleriyle ilgili...”

“...İkinci olarak da, “beğenmemek” eylemi...”

Ancak bu doğru bir noktalama şekli değildir. Buradaki “da” bağlacından sonra virgüle gerek yoktur. Konuyla ilgili, bilgili ve duyarlı yazarlar, yazılarında bu duruma özen göstermektedirler.

Gülendam’ın kurduğu, “burada, “somutlaştırma ya da mecaz” olarak tanımlanan anlam kazanma yoluna mı işaret etmek istemiştir?” tümcede de “yoluna” sözcüğünün yerine “yolunu” yazılması sanırım daha uygun olurdu.

“Türkçenin söz varlığının önemli birimleri olan deyimlerle ilgili gerek tanımlama gerekse sınıflandırma konusunda daha önceden yapılmış önemli çalışmalar vardır.” Gülendam’a ait olan bu tümcede “Türkçe söz varlığının” diye yazılması daha doğru olacaktır. Ancak “Türkçenin söz varlığının” diye yazılmıştır. Ayrıca noktalama işaretlerinde çok duyarlı ve bilgili imiş algısı yaratmaya çalışan bu kişi ne hikmetse bu tümcede herhangi bir noktalama işareti kullanmaya gerek(!) duymamıştır. Acaba bu tümcede gerçekten, bir noktalama işaretine gerek yok mudur? Sanmıyorum, eğer bu tümce *“Türkçenin söz varlığının önemli birimleri olan deyimlerle ilgili, gerek tanımlama gerekse sınıflandırma konusunda daha önceden yapılmış önemli çalışmalar vardır.”* Biçiminde “ilgili” sözcüğünden sonra virgül konarak yazılmış olsaydı anlatılmak istenen daha açık/anlaşılır bir biçimde ortaya konmuş olurdu. Ayrıca “önceden” sözcüğü “önce” yazılmalıydı. Yine, şu tümcede, *“Akyalçın, çalışmasının genelinde kendisinden önce bu alanda yapılan çalışmaların hiçbirisini görmemiş ve kullanmamıştır.”* Yapılan anlatım bozukluğuna ne demeli? Herhalde demek istenen şudur: *“Akyalçın, kendisinden önce bu alanda yapılan çalışmaların hiçbirini görmemiştir. Dolayısıyla da çalışmasının genelinde, bunlardan söz etmemiştir.”* Ancak, kurduğu hatalı tümcesinde “genelinde” sözcüğünden sonra virgül konması gereken yere, virgülü koymadığı gibi, “hiçbirisini” sözcüğünde, daha öncesinde bir kusur olarak gördüğü edilgenlik eklerinin kullanımına benzer yazımı kendisi de yapmıştır. Çünkü “hiçbir+i” sözcüğündeki “i” eki 3.tekil kişi iyelik ekidir. Eğer bu sözcüğü “hiçbir+i+si” biçiminde kullanırsak, aynı ek olan 3. tekil kişi iyelik ekini gereksiz yere üst üste kullanmış oluruz.

Şu tümceye ne demeli? *“Önceki çalışmaları görmemek, Türkçenin deyimleri ile ilgili sorunları ilk defa kendisinin 2012 yılında tespit ettiği anlamına gelir ki gerçekte durum, böyle değildir; aynı konu, daha önce de işlenmiştir.”* Bu tümcenin doğru yazımı şöyle olmalıdır: *“Önceki çalışmaları görmemek, Türkçenin deyimleri ile ilgili sorunları, ilk defa kendisinin 2012 yılında tespit ettiği anlamına gelir; ancak/fakat gerçekte, durum böyle değildir; aynı sorun/sorunlar, daha önce de ele alınmıştır”* sorun işlenmez, (ele alınır, değerlendirilir vs.) daha önce sorunları ilk defa benim gördüğüm söylenmişse, daha önce ele alınan da bu sorun olmalıdır.

Buradaki “gelir” sözcüğünden sonra konan noktalı virgül ve “gerçekte” sözcüğünden sonra konması gereken virgül konusunda tümcede nasıl bir anlaşılabilirliğin oluştuğu ortadadır. Bunlardan da önemli bir durum ise, benim çalışmalarım da ölçüt/kriter olarak ortaya koyduğum; Atasözlerinde 8 (kalıp sözler kısmen) Deyimlerde 11 başlık altında belirlenmiş sorunları, daha önce bazı araştırmacıların işlemiş, dolayısıyla da belirlemiş olduğunun söylenmesidir. Benim sözlüklerimde ortaya konan bu ölçütleri, daha önce aynen benim ortaya koyduğum gibi bir çalışmaya, ben rastlamadım. Eğer, aynen sözlüklerimde söylediğim gibi, bu konuları işleyerek/ortaya koyarak şu yapılar deyimler sözlüklerine, şu yapılar atasözleri sözlüklerine, şu gerekçelerle (aynen benim söylediğim gerekçeleri ortaya koyarak) alınmamalıdır diyen bir çalışma varsa neden bunlar, Gülendam tarafından söylenmemiştir?

Ayrıca, Gülendam “Çeşitli kaynaklardan alınan deyim tanımlarından sonra, şöyle bir tanım ortaya konulmuştur:” Burada “ortaya konulan” tanım, kime aittir? Kim tarafından “ortaya konulmuştur”? Eğer, bu tanım çalışmanın yazarına aitse bu ifadenin” Diyerek benim tümcemde kullandığım ve daha önce de karşı çıktığı “konulmuştur” biçimindeki iki edilgenlik ekinin üst üste kullanılması gramatik hatasına (kendi sözüdür) kendisi de düşmüştür ve burada “ortaya konan-ortaya konulmuştur” diye düzeltmemiştir. Nedeni benim kurduğum tümceyi bozmak istememesiyse; Deyimler Sözlük’ündeki 21.-26. sayfalardaki alıntıları düzeltmemi neden istemektedir? Öyle ya bunlar alıntıdır ve olduğu gibi yazılır. Eğer alıntılardaki hataların düzeltilebileceğini düşünüyorsa buradaki sözcükleri (konulan-konulmuştur) düzeltmesi gerekmez miydi? Yazısındaki böylesi çelişkilerin bolca olduğu görülen bu kişinin, hangi yöntemine itibar edilmelidir?

Bu alıntıyla ilgili bir başka durum da şudur: Tarafımdan, bu konuda daha önce ortaya konmuş 7 (yedi) Sözlük’ten alıntılar yapılmıştır. Buradaki deyim tanımların ortaya konmuş ve tek tek künyeleri dipnot olarak gösterilmiştir. Ardından, “Çeşitli kaynaklardan alınan deyim tanımlarından sonra, bu açıklama ve tanımları da kapsayacak; ancak sınırların daha da belirginleştirildiği şöyle bir tanım ortaya konulmuştur: Deyimler, düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamın dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.” Denmiş ve bu açıklamayı tamamlayan bilgiler verilmiştir.

Yazarın bu tanımlamayı kendisinin yapmadığını düşünürsek; daha önce alıntı yaptığı kaynakları dipnotlarla belirttiği gibi bu tanımın kaynağını da belirtmesi gerekmez mi? Eğer bu tanım yazara ait değilse; bu tanıma daha da anlaşılır hale getirmek için örneklerle açıklamalar yoluna neden gitsin? Sözlük’ün yazarınca yapılan, deyimlerle ilgili bu tanımda dile getirilenlerin, deyimlerle ilgili ortaya konan düşüncelerde ve belirlemelerde yapının bütününe de yansıtıldığı gerçeğini görmemek, konuyu iyi anlamamış olmakla ilgili bir durum olabilir mi? Ya da ne olabilir?

Gülendam'ın yazısında, acaba yazım yanlış var mı diye bir göz atayım dedim; ancak konuyu bitirmekte zorlanıyorum.

Kendisinin kurduğu, “*Ancak, sözlük bilimdeki genel geçer yöntem bu değildir.*” tümcesindeki “genel geçer” yazımının yanlış olduğunu artık herkes biliyor. Hacimli bir çalışmayı karalama amaçlı olarak yazı yaz, sonra da böylesi basit hatalar yap. Oysaki TDK'nin Yazım Kılavuzu'nda da ortaya konan kurala göre “genelgeçer” diye yazılır bu sözcük. Bunu dersine girdiğimiz lisans öğrencilerimizin pek çoğu bilir. Bu konuyu, yazının daha fazla uzamaması için burada bırakıyorum.

Gülendam, aynı yazısında şöyle demektedir. “*Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri DEYİMLERİMİZ'deki Kaynakça Problemi Kitaptaki “Bu çalışmanın hemen her aşamasında yardımları geçen İbrahim Atlı'ya, Gökçen Göçen'e, Semih Eren'e zaman zaman deyimlerin yapısal özellikleri ile görüş alışverişinde bulunduğumuz Ayfer Aytaç'a ve özellikle de bu çalışmanın her aşamasında birçok yardımlarını gördüğüm Ahu Güneri'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.” (s. 13) ifadesinden yola çıkılarak veri toplama ve değerlendirme aşamasında kimi öğrencilerin ya da araştırmacıların çalışmalarından yararlandığı anlaşılmaktadır; ancak, bunlar araştırmanın kaynakları arasında hiç belirtilmemiştir.....*” Yukarıdaki alıntıdan Gülendam, her nedense benim yapıtımı hazırlarken “veri toplama ve değerlendirme aşamasında kimi öğrencilerin ya da araştırmacıların çalışmalarından” yararlandığım düşüncesine kapılmıştır. Buradaki araştırmacıdan kasıt Arş Gör. Ayfer Aytaç olsa gerek. Yapıtımın hiçbir yerinde Arş Gör. Ayfer Aytaç'ın herhangi bir çalışmasından alıntı yoktur. Zaten, olsaydı ben bunu yazardım. Kaldı ki böylesi bir alıntı yapıp da o alıntının yapıldığı yapıta gönderme yapılmamış olsa, Arş Gör. Ayfer Aytaç buna itiraz ederdi. Bundan sonra da edebilir. Arş Gör. Ayfer Aytaç'a edilen teşekkürün nedeni açıkça yazılmıştır. Adı geçen lisans öğrencileri de bana çalışmalarım sırasında düzenleme, kontrol ve benzeri yardımları dokunan öğrencilerdir. Kendilerine edilen teşekkürün nedeni de budur.

Bir diğer konu lisans öğrencilerime yaptırdığım bitirme ödevleridir. Bu konuda benzer bir durum, adını dahi doğru veremeyecek denli korkak bir kişinin dilekçesiyle Üniversitemizde de yaşanmıştır. Yapılan incelemede öğrencilerin çalışmalarının adının (Bitirme Ödevi) olduğu tespiti de yapılmış ve her nedense bu öğrencilerimin bitirme ödevlerinin birer nüshaları Bölümümüz okuma salonunda olması gerekirken tüm aramalara rağmen bulunamamıştır?!... Ben, öğrencilerime yaptırdığım bitirme ödevlerinin birer nüshalarını (fazladan yaptırarak) Bölümümüz okuma odasına, diğer öğrencilerin de yararlanmaları amacıyla bıraktırmıştım. Gülendam'ın yazısında tek tek künyeleri verilen bu bitirme ödevleri her ne hikmetse okuma salonunda bulunamamıştır.

Ben, uzun bir araştırma ve incelemelerin sonucunda ortaya koyduğum, Gülendam'ın yazısına konu olan iki kitabımın kaynakçasına da yararlandığım tüm

kaynakları yazdım. Yaklaşık olarak 8 yıllık bir sürede hazırlanmış olan yapıtlarımdaki deyimlere ve atasözlerine gazetelerden, öykü ve romanlardan yapılan tanık alıntıları da uzun incelemeler sonucunda tarafımdan bulunmuştur. Aynı romanlarda öğrencilerime de bitirme ödevi çalışması yaptırdım. İstedim ki atasözleri ve deyimler konusunda edindiğim deneyimlerimden öğrencilerim de yararlansın. Çoğunlukla böyle de oldu. Daha önce benim bulduğum deyim ve atasözlerini aynı kitaplarda bulan öğrencilerimle görüş alışverişi de yaparak bu konuda bilgilenmeleri sağlandı ve pek çoğu bu konuda bilmediğim birçok şey varmış, iyi ki bu bitirme ödevini hazırlamışım diyerek okuldan mezun oldular. Bilimsel bir çalışma nasıl yapılır konusunda temel bilgileri öğrenme hedefli ve seçmeli bir ders olan Bitirme ödevlerini hazırlatmadaki amaç da zaten budur.

Peki burada sorun nedir? Anladığım kadarıyla; hazırlattığım bitirme ödevlerinde de aynı deyimlerin veya atasözlerinin olmasıdır. Yazar, romanlarında ben incelerken başka, daha sonra öğrenciler için başka deyim veya atasözü kullanamayacağına göre, romanı veya öyküyü yine benim kontrolümde tarayan öğrencinin aynı deyimlerle karşılaşması kaçınılmaz bir durumdur. Burada benim, öğrencilerin bitirme ödevlerine yine benim kontrolümde ve birçok deyim de eleterek aldırduğım bu deyimleri veya atasözlerini öğrencilerin bitirme ödevlerinden aldığını düşünmek abesle iştigaldir. Kaldı ki daha önce bu deyimleri bulup tanıklarını fişlemeden hiçbir kitap öğrencilere bitirme ödevi olarak verilmemiştir. Bitirme ödevi hazırlayan öğrencilerimin, taradıkları roman ve öykülerden deyim ve atasözlerini seçerken, yapıtlarımda belirttiğim ölçütleri esas almalarının nedeni de tarafımdan yönlendirilmeleridir. Yoksa, benim karşı çıktığım birçok yapıyı deyim ve atasözünü bilmeleleri söz konusu olamazdı.

Atasözleri ile ilgili sözlük içinde şu yorumu yapmaktadır Gülendem. Akyaçın, “*bu bitirme tezlerinin/ödevlerinin kendisinin danışmanlığında yaptırıldığını, öğrencilere bu konuları kendisinin verdiği, bu tezleri kendisinin okuyup onayladığını, bu tezlerde veya ödevlerde incelenen yazar ve eserleri öğrencilere kendisinin tavsiye ettiğini, bu yazar ve kitapları kendisinin de okuduğunu ve bu bitirme tezlerinde tespit edilen atasözleri ve deyimlerle kendi kitaplarındakilerin çakışmasının gayet doğal olduğunu vs.*” iddia edebilir ve böyle bir savunmayla işin içerisinde kurtulabileceğini zannedebilir. Oysa, bu mazeretlerin hiçbirisinin bilimsel bir çalışmada başkasının emeğini izinsiz kullanmaya cevaz vermeyeceğini ve bu durumu haklı çıkarmayacağını, bu işle az çok ilgilenen herkes bilir.”

Buradaki, işin içinden kurtulmak sözü ile bilimsel bir çalışmada başkasının emeğini izinsiz kullanma sözünü kabul etmediğimi öncelikle belirtmekte yarar vardır. Nedeni de yukarıda açıklanmıştır. Bu söylemi kişinin kendisiyle ilgili bir durumdur. Ben bu gazeteleri, romanları, öyküleri taramadan öğrencilerin bitirme ödevlerinden almış olsam; kaldı ki öğrencilerin bitirme ödevleri arasında gazeteler yoktur.

Deyimlerin tanık alıntıları da bitirme ödevlerinde yoktur. Atasözlerine ise çoğu roman ve öyküde birkaç tane olarak rastlanır. Hatta bazılarında hiç atasözü çıkmamaktadır. Bu sayılardan fazla atasözünün rastlandığı roman ve öykü kitabı ise çok fazla değildir. Dolayısıyla da benim daha önce taradığım romanda öğrencinin de aynı atasözünü bulması olağan bir durumdur. Bazen öğrencilerin bulamadığı atasözleri kendilerine tarafımdan gösterilmiştir. Tanık alıntılarını, atasözünü en iyi anlatacak bölüm olarak çokçası öğrencilere tarafımdan gösterilmiştir. Aksi, öğrenci istismarı kapsamında değerlendirilebilecek bir durumdur. Hem benim danışmanlığında bitirme ödevi yapan hem de diğer öğrencilerim, öğrenci istismarı konusundaki duruşumu çok iyi bilirler. Öğrenci istismarı gerçekten çok kötü bir iştir. Bu konu, herkesçe bilinmektedir. Yapıtlarımın kaynakçasına açık künyeleriyle alınmış roman, öykü ve gazetelerde geçen atasözlerini veya deyimleri, aynı yapıtları incelediğim öğrencilerin bitirme ödevlerinde de görünce bunları benim, öğrencilerin bitirme ödevlerinden aldığımı söylemek en basit deyimiyse abesle iştigaldir. Ben, yapıtlarımdaki alıntıları/tanıkları hangi yapıttan aldığımı açıkça kaynakçalara yansıttım. Daha önce taramasını ve fişleme işlemlerini yaptığım bir kitabı, benim yönlendirmemle tarayıp aynı atasözünü bitirme ödevine yazan bir öğrencinin bitirme ödevini yapıtlarımın kaynakçasına yazmamı gerektirecek bir durum olmadığı açıktır. Gülendam'ın, yazısında lisansüstü tezlerle bitirme ödevini aynı konumda görmesi ve örneklendirmesi ise bilimsel araştırmalar konulu bir lisansüstü derse giriyor olması nedeniyle çok daha üzücüdür. Çünkü Lisansüstü tezler Enstitülerde, YÖK Kütüphanesinde bulunmaktadır veya basılı yapıttır. Bitirme ödevi ise yalnızca bir derstir ve bu dersin sonunda öğrencinin hazırladığı ödevle sınırlıdır. Bilimsel bir değerinin lisansüstü tezlerle aynı gibi görülmesi söz konusu olamaz. Kaldı ki eğer ben öğrencilerin bitirme ödevlerinden yararlanmış olsaydım, bunu uygun bir şekilde yapıtlarıma yansıttım. Uygun bir şekilde diyorum; çünkü gönderme yapılan yapıtların yayınevlerinde basılı olması veya enstitü kütüphanelerinde bulunuyor olması gerekir. Bitirme ödevleri için ise böyle bir durum söz konusu değildir. Hatta bazen, konuyla ilgili öğrenciler örnek olarak görsün diye danışman hoca olarak bizlerin okuma salonlarına koyduğumuz bitirme ödevlerine bile tenezzül edilip oradan çalındığı karşılaştığımız durumlardır. Bütün bunlara rağmen yapıtlarımda, eğer bir bitirme ödevinden yararlanmış olsaydım; bunu mutlaka açıkça belirtirdim. Öğrencinin bitirme ödevinde herhangi bir atasözünü veya deyimini görüp benim o atasözünü veya deyimini buradan almış olacağımı ortaya atıp böyle bir yazı kaleme alarak iddialarda bulunmanın ne/neden olduğunu sanırım okuyucular da anlayacaklardır.

Bu, aynı zamanda benim uzun yıllara dayanan emeğimi de görmezden gelme ve değersizleştirmeye yönelik büyük bir haksızlıktır.

Durum konuyla ilgilenenlerin bilgilerine sunulur.